

Weer afgewezen

En dus noodgedwongen 'op kamers' in een ho(s)tel

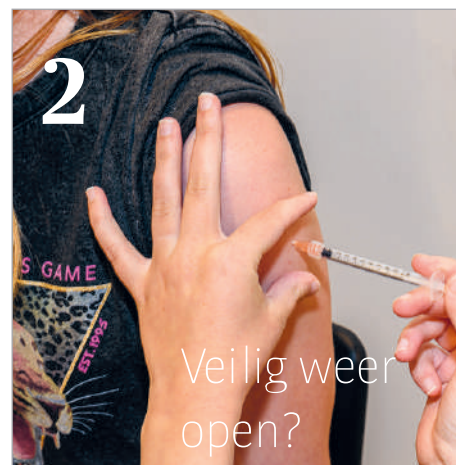
4

Gedrild in een kaaskraam

Martijn maakt lange dagen op de markt. 'Het is echt een soort KMT.'

16

Veilig weer open?

Verbod op veldwerk

8

Coronakapsels Kroniek van Leiden in coronatijd. 'Een crisis meemaken is fascinerend.'

15

Onrust onder docenten blijft: ‘Waarom geen coronacheck?’

Verplichte mondkapjes op de universiteiten verdwijnen vanaf 25 september. Ook mogen van het kabinet de collegezalen weer helemaal worden gevuld. De verontruste docenten die onlangs in een brandbrief aan het college van bestuur hun zorgen uitten over de onveiligheid van fysiek onderwijs geven de strijd echter nog niet op.

DOOR VINCENT BONGERS
FOTO TACO VAN DE EB

‘Het terrein dat we verdedigen om veilig onderwijs te kunnen geven wordt steeds kleiner’, zegt Elmer Veldkamp, universitair docent Koreastudies. Hij is een van de opstellers van de brandbrief aan het college met zorgen over het geven van fysiek onderwijs. De docenten vinden het openstellingsbeleid ‘onveilig en roekeloos’. Dinsdag bleek dat vanaf 25 september alle restricties in het hoger onderwijs verdwijnen: dan is er niet langer een maximale groepsgrootte in de collegezaal en verdwijnt ook de mondkapjesplicht. ‘De volledige openstelling wordt heel rap doorgezet’, zegt Veldkamp. ‘En er zijn docenten die dit problematisch vinden’. Dat geldt ook voor hemzelf, al krijgt hij medewerking van zijn studenten

om zijn onderwijs zo veilig mogelijk te geven. ‘Ik vraag hen om in de collegezaal hun mondkapje op te houden, en dat doen ze ook. Maar dat gaat goed tot je studenten treft die er geen zin in hebben.’

‘Ik draag zelf een mondkapje in de collegezaal’, zegt een docent die anoniem wil blijven. ‘En vraag dat ook van mijn studenten. Dat wil ik blijven doen.’ Het is vervelend dat het bestuur die verantwoordelijkheid bij de docenten neerlegt, vindt hij. ‘De universiteit draagt op deze manier niet echt zorg voor onze gezondheid.’

Een klein deel van de studenten heeft er echter ‘helemaal geen zin in’ om een mondkapje op te doen, en dat geeft ‘spanning in de zaal’, aldus de docent. ‘Sommige studenten zoeken de grens op.’

Veldkamp weet nog niet wat hij na 25 september gaat doen. ‘Mijn doel blijft afstand houden. Gelukkig zijn er ook signalen dat grote groepen studenten zich hebben laten vaccineren. Dat is mooi, maar het wordt voor lief genomen dat het virus nog rondgaat.’

Want als gevaccineerde ziek worden kan

uiteraard ook. Jonathan London, universitair hoofddocent politieke economie en een van de opstellers van de brief tweette een geanonimiseerd bericht van een student die ondanks vaccinaties toch corona kreeg. Londons commentaar: ‘Buckle up!’

De verontruste docenten vinden dat ze alle ruimte voor alternatieven moeten krijgen. Daar is de universiteitsraad het mee eens, blijkt uit een advies aan het college van bestuur. Een docent kan niet ‘zomaar individueel een besluit nemen over het wel of niet op de campus lesgeven’, maar het is wel van belang dat ‘leidinggevend begrip hebben voor de situatie en dat er passende oplossingen worden gevonden’.

De raad heeft ook kritiek op de manier waarop de openstelling is opgelegd. ‘Verschillen tussen faculteiten en eenheden zorgen voor onrust en verwarring. Dit leidt tot een gebrek aan vertrouwen in het beleid.’ Het college moet besluiten en communicatie vooraf toetsen bij de medezeggenschap, luidt het advies. Het college heeft in een reactie op de brandbrief benadrukt dat fysiek onderwijs de norm is en daarvan alleen in ‘uit-

zonderlijke gevallen en in overleg met leidinggeven’ mag worden afgeweken. De decanen hebben volgens het college verzekerd dat docenten de vrijheid krijgen om een veilige onderwijsomgeving te creëren. Verder legt het college uit dat er in de zomer simpelweg niet genoeg tijd was om docenten te betrekken bij het ontwikkelen van het beleid. Het ministerie liet daar geen ruimte voor. We bezinnen ons nog op een reactie op het college, zegt Veldkamp. ‘Voor de universiteiten lijkt een coronacheck een stap te ver. Maar waarom zou dat niet kunnen? Verder wordt hybride onderwijs niet aangemoedigd door het college, maar moet er wel een second best optie zijn voor studenten die het niet veilig genoeg vinden om naar de universiteit te komen. Zorgen van studenten zijn blijkbaar wel legitiem. Dan moeten er eigenlijk toch twee programma’s worden aangeboden, terwijl de universiteit daar eerst fel tegen was.’

Ook snapt hij niet waarom in het ov nog wel een mondkapjesplicht blijft gelden. ‘Er zijn toch de nodige overeenkomsten tussen een collegezaal vol met mensen en een drukke trein?’

REPORTAGE

Het wordt drukker bij de vrije vaccinatie-inloop

DOOR **ANOUSHKA KLOOSTERMAN**
FOTO'S **GGD**

Tussen de grote roze vlaggen van ECC Leiden – voor sommigen beter bekend als de Holiday Inn- wapperen sinds een aantal maanden ook die van GGD Hollands Midden. Om vaccineren toegankelijker te maken, hebben drie locaties 's ochtends vrije vaccinatie-inloop, waar studenten zich zonder afspraak kunnen laten prikken. Druk is het niet, op dinsdagochtend, maar er druppelen wel continu mensen binnen. Ierse masterstudent Sorcha heeft net haar eerste vaccinatie gehaald. Ze wil liever niet met haar achternaam in de krant: 'Ik probeer in Nederland onder de radar te blijven. Ik heb drie maanden geleden een treinboete gehad, maar ze hebben nog steeds niets gestuurd. Je weet maar nooit of een spoorwegmanager dit leest.' Hoe is ze hier beland? 'Gewoon Googelen. Het was wel vervelend dat alles in het Nederlands was, dus ik heb uiteindelijk toch mijn huisarts maar gebeld voor hulp.' De GGD Hollands Midden heeft drie locaties waar je je 's ochtends zonder afspraak kunt laten vaccineren: in Leiden, Alphen a/d Rijn, en Gouda. De GGD vraagt niet aan mensen of ze studeren, dus hoeveel studenten er precies gevaccineerd zijn, is moeilijk in te schatten. Sinds medio juni hebben 500 jongeren uit 1999-2003 er in Leiden gebruik van gemaakt, meldt de GGD wel. De afgelopen da-

gen, inclusief het weekend, kwamen er zo'n 15-20 per dag. Daar zitten dus niet de oudere studenten bij, zoals Sorcha, of degenen die wel een afspraak maakten. Landelijk ligt de vaccinatiegraad onder jongeren (1996-2003) in ieder geval rond de 66 procent. Locatiehoofd Koert Meijers, die de vaste locatie van in Leiden overziet, ziet wel een opleving in de inloop van jongeren van student-leeftijd, maar hoopt op meer. Tot nu toe blijven studenten, of jongeren van student-leeftijd, achter op andere leeftijdsgroepen. De meeste jongeren die in Leiden langskomen hebben die leeftijd niet bereikt, schat Meijers in. 'We zien veel jongeren, maar vooral tot de achttien. Zo'n 30 tot 40 procent van de bezoekers is achttien min. Studenten blijven nog achter.' Ook de opleving voor de El Cid-week was 'kleiner dan verwacht', zegt hij. 'Maar mensen hebben zich wel heel goed aan de regels gehouden. Er zijn bergen en bergen testen verwerkt, en er waren uiteindelijk maar 17 besmettingen. Dat was een fijne samenwerking.' Hij denkt dat het vaccinatiebewijs veel studenten motiveert om toch te komen: 'Er was een kleine opleving voor de El Cid. Toen kwamen mensen zodat ze konden feesten, straks omdat ze zonder vaccinatiebewijs straks nergens meer binnenkomen.' Hij hoopt dat meer studenten komen om zich te laten vaccineren. 'Dat moeten we aanmoedigen. We willen allemaal weer dingen doen.'

Er zat niets anders op dan me te laten opnemen

Het moment was aangebroken, ik ging het Dolhuis betreden. Maar voor we die drempel oversteken: waarom schreef ik deze reeks ook alweer? Om mensen erop te attenderen dat hevige mentale kwalen iedereen kan overkomen, dus ook studenten. Alertheid hiervoor is van levensbelang. Je studententijd is immers een vormende sleur waarin je jezelf hopeloos kunt verliezen door ambitieus voor de verleiding te vallen om nog meer stages en bestuursjaren aan te gaan met mentale uitputting als gevolg. Onlangs noemde Rosanne Hertzberger in *NRC* depressie een 'modeziekte'. Ze wist niet of openlijk erover praten wel zo'n goed idee was. Die column was van zo'n kwaadaardige domheid en puur geschreven uit irritante columnistenrecalcitrantie dat ik dit stukje aan haar opdraag.

Nog even kort wat vooraf ging: na een psychose volgde een zeldzame vorm van OCD waarbij ik niet meer automatisch kon knippen noch ademen. Dat verbrijzelde hart, ziel en brein. Het lichaam deed ook nog mee, want mijn maaginhoud had inmiddels uit puur onbehagen de wasbak bereikt. Het bestaan openbaarde zich als last, ik kon en wilde niets meer.

Op een dag in maart 2020 zat ik in de auto op weg naar GGZ Rivierduinen in Leiden. De avond ervoor was ik mentaal gebroken zodat er niets anders opzat dan me vrijwillig te laten opnemen in het pand naast de Faculteit der Sociale Wetenschappen. Het idee dat ik opgenomen ging worden riep veel angst op. Beelden uit de boeken van Biesheuvel, Kuiper en de film *One Flew over the Cuckoo's Nest* gingen al over mijn netvlies.

Met wie zou ik daar zitten? En zou het personeel mooie lange witte jassen dragen die deden denken aan de tabberd van Sinterklaas?

Met een elektrische sleutel werd ik binnengelaten op de afdeling met mijn rat-

jetoe aan boeken, kleding en enkele schilderspullen in de hand. De lange entreehal was niet wit, maar lichtgeel. Links was de knutselkamer en rechts was de openbare woonkamer. Daar mochten gasten worden ontvangen, terwijl de gesloten woonkamer daar niet voor bedoeld was. Aan het eind van de gang zat het medewerkershok, dat de panopticum-these van Foucault bevestigde aangezien het overzicht had over de gehele T-vormige gang.

Het viel alleszins mee met de nare verwachtingen. Ik werd ontvangen door een vriendelijke meneer

en een wat koele psychiater (dat is psychiater-eigen, weet ik inmiddels uit ervaring). Geen lange witte jassen te bekennen, ik kreeg zelfs een kopje thee. Ingecheckt en wel (ik kreeg pillen, uitleg over de gang van zaken en een kamersleutel) werd ik alleen gelaten op mijn kamer. Deze was eveneens lichtgeel van kleur en was, helaas genoeg, wars van sfeer.

Een rondje over de afdeling leerde dat ik niet de enige roker was. Ja, ik ben hier net aangekomen mevrouw. Waar lijdt u dan aan? Depressie. Daar waren er veel van: depressieve, rokende vrouwen van middelbare leeftijd van wie de man al een poos terug overleden was. Ik kon het meestal erg goed met ze vinden. Samen puzzelden, rookten en praatten we.

Het was geen geheel warm bad, maar het deed de gemoederen wel goed. Ik moest nog steeds handmatig ademen, maar ik had al fijn contact gemaakt en mederokers gevonden. Dat laatste was wel de rode draad in het hele verhaal. Oh, en het eten? Met een oxazepam in mijn mik beviel dat wel hoor!

Dag één zat erop.

OLAF LEEUWIS is student International Relations en haalt op deze plek herinneringen op aan zijn tijd in 'het Dolhuis'

Een maandenlange kamerjacht en alleen maar afwijzingen

Nu de colleges na anderhalf jaar weer zijn begonnen, worden daarmee ook de sluizen geopend voor ladingen kamerzoekende studenten. ‘Ik probeer positief te blijven, maar ik ben heel dicht bij een *mental breakdown*.’

DOOR **SUSAN WICHGERS**
FOTO'S **TACO VAN DER EB**

‘Oh man, why does it look like this is gonna be just another one of those unnoticed proposals... Well, here goes nothing.’

Zo introduceert een internationale student zijn oproep in de Student Housing Leiden-groep op Facebook. Zoals hij zelf al vermoedt, is hij één van de velen die met zijn oproepje een gooi doet naar een woning. Allemaal weten ze dat zo’n oproep geen zoden aan de dijk zet, en eisen stellen is er al helemaal niet bij, maar ze zijn wanhopig. Die wanhoop is terecht: er zijn genoeg studenten die maandenlang actief zoeken naar een woning zonder enig resultaat. Zoals student film- en literatuurwetenschap Sylvie de Leeuwe (19). Ruim 150 berichtjes heeft ze gestuurd. De oogst: acht uitnodigingen voor een hospiteeravond, waarvan ze er vier daadwerkelijk kon bijwonen.

‘Ik woon in Helmond, dus soms is zo’n avond qua reistijd niet te doen’, legt De Leeuwe uit. ‘Het is 2,5 uur heen en 2,5 uur terug.’ Ze krijgt daarom reistijdvoorrang en eerstejaarsvoorrang bij DUWO, maar daar merkt ze niet veel van. ‘Er zijn namelijk nog honderden anderen die die voorrang ook hebben. De moed zakt me inmiddels wel in de schoenen. Ik merk ook dat die hospiteeravonden wat met je doen. Zo’n afwijzing is niet persoonlijk, dat weet ik. Maar toch is het steeds weer een vleeskeuring.’

Voorlopig blijft ze vier dagen per week heen en weer reizen, waarvan ze één dag al om zes uur ’s ochtends in de trein moet zitten om op tijd te komen. Ondertussen blijft ze onverstoord zoeken naar een kamer. ‘Het is vervelend, maar ik heb geen andere optie.’

Voor internationale studenten zitten er nog extra haken en ogen aan de zoektocht naar een woning. Ze hebben vaak geen contacten waar ze even kunnen logeren tijdens het zoeken, ze worden eerder opgelicht en veel advertenties vragen expliciet (‘NO INTERNATIONALS’) om Nederlandse studenten.

Student taalwetenschap Nina Estdedt (23) slaapt daarom in het Bastion Hotel in Leiden. Ze komt uit Duitsland en is net als De Leeuwe eind mei begonnen met zoeken, maar is tot nu toe vooral veel geld kwijt aan alle platforms. ‘Alleen al om te zoeken naar kamers betaal je een hele

hoop. Ik heb zeventig berichten gestuurd en maar drie antwoorden gekregen.’

90 procent van de advertenties vermeldt expliciet dat internationale studenten niet gewenst zijn, gokt Estdedt. ‘Ik probeer het vaak alsnog en zeg erbij dat ik Nederlands leer en minstens drie jaar blijf, maar dat helpt niet.’

‘In het hotel heb ik een bed en een tafel, maar je blijft hier niet lekker de hele dag zitten. De gedachte dat je geen eigen plek hebt om ’s avonds terug te keren, dat is echt een *struggle*. Het zoeken is inmiddels dagelijkse routine geworden: ik zoek meteen na het opstaan, na de lunch en na het avondeten weer. Maar eigenlijk heb ik weinig hoop meer.’

Ook de uit Rusland afkomstige Luiza Dzhidzhavadze (23, machine learning) is de wanhoop nabij, vertelt ze vanuit het Haagse hostel waar ze verblijft. Zo erg zelfs, dat ze bijna op een schimmige advertentie van een 65-jarige man reageerde. ‘Hij had niet eens een aparte kamer, vroeg 500 euro per maand, en tóch was ik even enthousiast. Maar natuurlijk snap ik ook wel dat ik dat niet moet doen.’

Ze is twee weken geleden aangekomen in Nederland en logeerde eerst bij een vriend die vlak bij Harderwijk woont, maar dat was te ver weg om elke dag te reizen. Tien uur per dag is ze aan het zoeken, vertelt Dzhidzhavadze.

‘Mijn ogen doen zeer omdat ik zoveel op mijn telefoon zit. Ik ben nog niet eens bij een bezichtiging geweest, ik krijg alleen maar afwijzingen. Ik probeer positief te blijven, maar ik ben heel dicht bij een *mental breakdown*.’

In het hostel slapen veel andere internationale studenten. Het voelt een beetje alsof je in het ziekenhuis ligt, vindt ze. ‘Als anderen een woning hebben gevonden en weggaan ben je blij voor ze, maar tegelijkertijd lig je er zelf nog wel.’ Wiktor Pawłowski (23, Russisch) slaapt ook in een hostel, maar dan in Amsterdam. Dat was de goedkoopste optie – hij heeft het helemaal uitgezocht. ‘Jammer genoeg is de trein alsnog best duur, en kan ik geen kortingskaart krijgen omdat ik dus geen postadres heb.’

Ook hij begint direct met zoeken als hij wakker is. ‘Ik begin elke dag met reageren op alle woningen op Pararius, alles in Leiden en dertig ki-

lometer er omheen. Ongeveer eens per twee dagen krijg ik antwoord.’

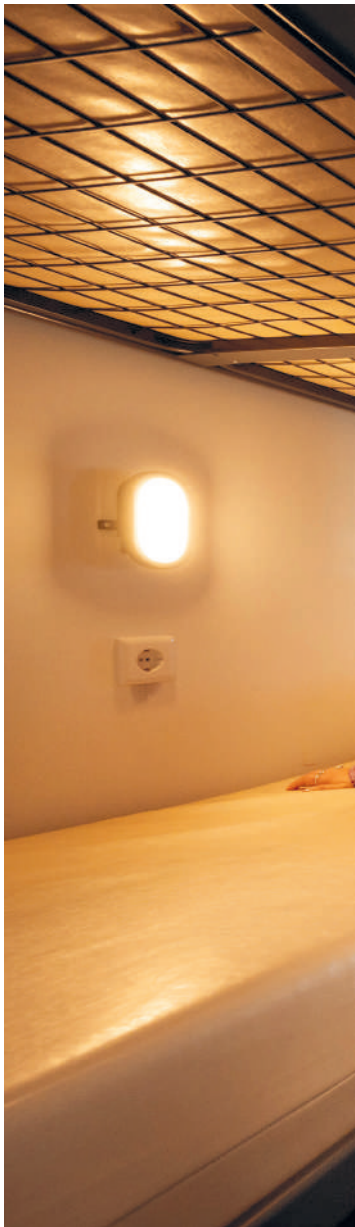
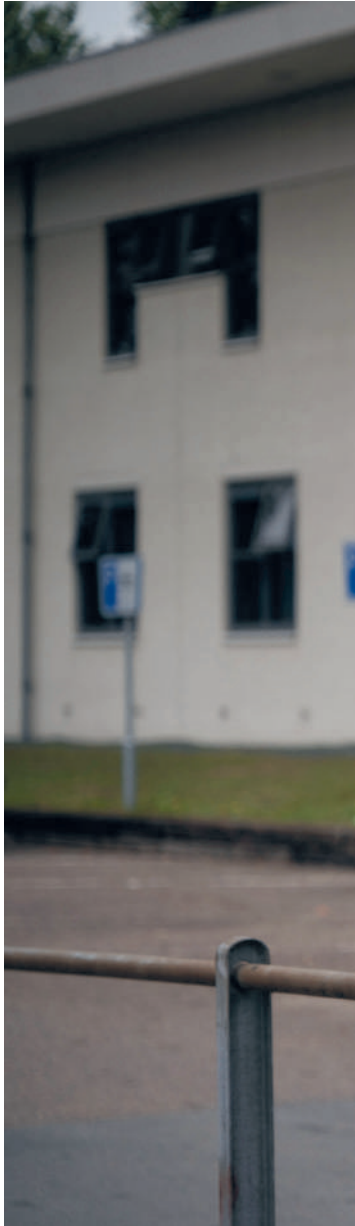
‘Het probleem is: vaak moet je een inkomen hebben. Ik heb wel een garantsteller, maar hij is Pools en dat vinden ze vaak niet goed. Zonder postadres kan ik ook zelf niet werken. Ik kan dus geen baan vinden omdat ik geen woning heb, en andersom.’

Hij kan het zich niet veroorloven om hoop te verliezen, zegt hij. ‘Ik wil hier het liefst ook nog promoveren, dus ik blijf gewoon stug doorzoeken.’

Dzhidzhavadze heeft al aan haar vorige universiteit gevraagd of ze weer terug mag als ze hier geen woning vindt. Voor haar zou het een droom zijn die in duigen valt.

‘Vroeger ben ik een keer in Tilburg geweest, waar ik het echte Nederlandse studentenleven zag. Daardoor leek het me zo gaaf om hier te studeren. Sindsdien heb ik daar hard voor gewerkt. Ik ben heel blij dat ik hier mocht komen, maar het is moeilijk om je daarop te focussen als je niet eens een huis hebt.’

‘In een schimmige advertentie vroeg een 65-jarige man €500 per maand. Hij had niet eens een aparte kamer’

Taalwetenschapstudent Nina Estedt voor het Bastion Hotel.

Luiza Dzidzhavadze: 'Mijn ogen doen zeer omdat ik zoveel op mijn telefoon zit'

'Er worden steeds meer huizen opgedoekt'

Ook studenten die het relatieve geluk hebben van een dak boven hun hoofd, zitten niet per se gebakken. Sinds een paar jaar probeert de gemeente met een nieuw beleid het aantal studentenwoningen in de binnenstad flink terug te dringen. Dat betekent dat het moeilijker is om als delers een woning te gaan huren, maar ook bestaande studentenhuizen worden soms met terugwerkende kracht opgedoekt.

Dat ondervond ook Els van Son (23, net afgestudeerd in biomedische wetenschappen). Zij is als huurder al twee keer de dupe geworden van het verkameringsbeleid. 'Vorig jaar zomer ging ik aan de Morsweg wonen in een huis met vier andere masterstudenten. In november kregen we bericht dat we eruit moesten. Onze huisbaas was daar totaal niet van op de hoogte, en wij wisten ook niet goed wat we moesten doen.' Uiteindelijk is Van Son begin januari verhuisd naar waar ze nu woont: in een huis vlak bij het Huigpark samen met drie masterstudenten. 'Deze keer had ik echt goed navraag gedaan bij de huisbaas of het daar wel goed zat met de vergunning. Mij werd verteld dat ik hier kon blijven.'

Toch kreeg ze opnieuw een brief op de mat, en moet ze dus weer weg. 'Van al dat verhuizen word je niet echt gelukkig. En omdat er meer van dit soort huizen worden opgedoekt, wordt het ook steeds moeilijker om zoiets te vinden.' 'Ik maak me er nu niet zo druk om, maar dat komt omdat ik probeer er niet aan te denken. De vorige keer was het heel stressvol. In twee weken moest ik twintig punten van m'n master halen en dan wil je dat er gewoon niet bij hebben. Een huisgenootje had niks gehaald door de stress en moet een jaar overdoen.'

'Je huis is de belangrijkste plek die je hebt', zegt Van Son. 'De gemeente voert aan dat ze huurders willen beschermen, maar huurders hebben er nu het meeste last van. Het is goed dat niet de hele binnenstad bestaat uit studentenhuizen. Maar de huizen die de overlast veroorzaken, dat zijn niet die met vijf masterstudenten erin.'

Hoe konden de kosten opeens wel worden gehalveerd?

Via het Housing Office van de universiteit kan een beperkt aantal studenten aan een woning komen. Ze moeten dan wel 350 euro betalen en contractkosten (die echt alleen kostendekkend mogen zijn) van 75 euro. Drie jaar geleden was dat nog 150 euro. Universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke laat weten dat de halvering te maken heeft met 'een verschuiving van kosten'.

In 2018 huurde de universiteit een aantal bungalows op een vakantiepark in Noordwijkerhout, waar Mare een reportage schreef over een student die daar met zeven anderen verbleef. Sindsdien is er nooit meer een noodoplossing geboden. Van Overbeeke: 'Er werd sporadisch tot geen gebruik van gemaakt.' Studenten die in de problemen komen omdat ze geen postadres hebben adviseert ze zich te melden bij het Admissions Office zodat er een passende oplossing kan worden gezocht.

Vechtende vrouwen kwamen goed van pas

De oorlog in Irak en Afghanistan heeft de rol van vrouwen in het Amerikaanse leger fundamenteel veranderd, zegt terrorisme-expert Joana Cook. Maar van volledige acceptatie is nog geen sprake. 'Het is een heel langzaam proces.'

DOOR VINCENT BONGERS

'Piew, piew, piew, de kogels vlogen om mijn oren. Ik was zo enorm bang.' Shannon Morgan was in de Iraakse stad Ramadi toen daar in 2004 de hel losbrak. Ze maakte deel uit van Team Lioness, een Amerikaanse legereenheid die uitsluitend uit vrouwelijke militairen bestond. Nadat Saddam Hoessein was afgezet, kwam het tot een bloedige opstand tegen de buitenlandse troepen.

'Ineens werd duidelijk dat ik helemaal alleen was op straat met overal opstandelingen om me heen', vertelt Morgan in de film *Lioness* (2008). 'De *marines* waren allemaal weg. Normaal krijg je een klopje op je rug als teken dat we als groep in beweging gaan en dekking zoeken. Maar die klootzakken hadden me gewoon alleen achtergelaten. Ik heb het op een rennen gezet, en vond de rest terug in een huis. Mijn woede op de commandant van de *marines* was zo groot dat ik hem een schop in zijn ballen heb gegeven.' Hoewel dat officieel niet was toegestaan raakten de vrouwen dus ook betrokken bij de gevechten. Maar hun rol in de oorlog kreeg nauwelijks aandacht. Dat blijkt ook als de militairen tijdens een reünie een documentaire over de slag bij Ramadi kijken en de voice-over begint te ronken: 'Dit is wat er toen allemaal gebeurde, verteld door de mannen die erbij waren.' Hoofdschuddend horen ze het aan. 'We worden zelfs helemaal niet genoemd.'

'Het is onzinnig dat er nog steeds discussies zijn over wasruimtes en uniformen'

Joana Cook, universitair docent terrorisme en politiek geweld, herkent die teleurstelling. ‘Als je denkt aan het slagveld, dan duikt toch vaak het beeld op van de man met het machinegeweer. Dat heeft wel als gevolg dat er minder erkenning is voor de tienduizenden vrouwen die in het Amerikaanse leger werken.’ Bovendien gelden er ook altijd nog dezelfde stereotyperingen van de vrouw in het leger als verzorger, communicator en ondersteuner, zegt Cook, terwijl ook genoeg vrouwen zware wapens hanteren en in de vuurlinie het gevecht aangaan. ‘Ze kunnen echter nog niet gewoon soldaat zijn, het zijn altijd vrouwelijke soldaten. Terwijl ze juist gewoon als militair willen worden gezien.’ Cook publiceert in oktober de paperback-editie van haar boek *A Woman’s Place* over de rol van vrouwen in het Amerikaanse contraterrorismebeleid sinds 11 september. Vorige week organiseerde het International Centre for Counter-Terrorism in Den Haag, waaraan Cook ook is verbonden, een online ‘briefing’ over het boek. De inzet van Lioness, en later van de zogeheten *Female Engagement Teams* (FETs) in Afghanistan, heeft de rol van vrouwen in het Amerikaanse leger fundamenteel veranderd, stelt de onderzoeker. ‘Het was niet de bedoeling dat deze vrouwen aan het front zouden dienen, maar de opstand ontwikkelde zich op zo’n manier dat ze in de gevechten werden getrokken.’ Hun werk op het slagveld in Irak en Afghanistan zorgde er mede voor dat in 2015 alle gevechtsrollen in het Amerikaanse leger officieel zijn opengesteld voor vrouwen. Team Lioness werd naar Irak gestuurd omdat vanwege de culturele normen in dat land, het moeilijk was voor mannelijke militairen om echt te in-

teracteren met de vrouwen daar. ‘Het lukte niet om met de helft van de bevolking te communiceren’, legt Cook uit. ‘Iraakse vrouwen waren betrokken bij smokkelen van verboden goederen om zo de opstand te ondersteunen. Zij konden ook vrij eenvoudig door checkpoints glippen, omdat het fouilleren lastiger was en vrouwen ook werden onderschat.’ Daar werd natuurlijk gebruik van gemaakt door de opstandelingen, onder andere door vrouwen zelfmoordaanslagen te laten plegen. ‘Team Lioness kon vrouwen wél goed fouilleren, maar ook contact met hen leggen op een manier die niet mogelijk was voor mannelijke collega’s.’ Dat alle functies in het Amerikaanse leger nu toegankelijk zijn voor vrouwen betekent nog niet dat zij overal aan de frontlinie zijn te vinden. ‘Het is een heel langzaam proces. Aan veel rollen zijn specifieke fysieke eisen verbonden. Het is nu mogelijk voor vrouwen om in ieder geval deel te nemen aan de selectie van zware opleidingen van specialistische eenheden als de Rangers en de Special Forces.’ Het is ook nog lang niet altijd zo dat het werk wordt erkend, zowel in geld en ondersteuning. ‘Vrouwen die werden blootgesteld aan dezelfde gevaren als mannen kregen niet altijd dezelfde psychosociale hulp en ondersteuning, want officieel hoorden ze helemaal niet betrokken te zijn bij gevechten.’ Dat geldt ook voor faciliteiten en kleding. ‘Het is onzinnig dat er in 2021 nog steeds discussies zijn over het bouwen van aparte wasruimtes voor vrouwen in legerbarakken, maar toch is het zo. Of over uniformen die geschikt en prettig zijn voor iedereen; welke lengte of lichaamsvorm je ook hebt.’

Sergeant van een Female Engagement Team in Afghanistan in 2011.
Foto US Army

‘Ik word wanhopig van Afghanistan’

Nu de Taliban Afghanistan weer in handen hebben, lijkt het werk dat de *Female Engagement Teams* (FETs) er hebben verricht maar ook anderen hebben gedaan, grotendeels voor niets te zijn geweest. ‘Als ik de beelden uit Afghanistan zie, dan voel ik grote wanhoop’, zegt Cook. Niet dat de situatie erg denderend was voor het vertrek van de Amerikanen. ‘Je kunt een kilometerslange lijst opstellen met kritiekpunten op de oorlog aldaar. Desondanks zijn er in twintig jaar toch belangrijke stappen gezet. Onder de Taliban konden vrouwen niet naar school, was er geen plek voor hen in de overheid en was het niet mogelijk voor hen om te werken bij de beveiligingstroepen en bij de nationale politie.’ De vrouw in de publieke ruimte bestond eigenlijk niet, en dat was aan het veranderen. ‘Er waren nog zat problemen, maar er was in ieder geval vrouwelijk leiderschap dat de kans kreeg. En tja, het lijkt er niet op dat de Taliban nu veel rekening gaan houden met de helft van de bevolking. Het is een afschuwelijke situatie waarin deze vrouwen zich nu bevinden.’ Het belangrijkste is dat we zoveel mogelijk mensen die in gevaar zijn alsnog kunnen evacueren, stelt Cook. ‘Tolken, personen die met lokale overheden hebben samengewerkt en publieke figuren die ons al die jaren daar hebben geholpen, lopen nu erg veel risico. We moeten hen nu steunen.’

Opeens was iedereen op de ambassade vertrokken

Op het nippertje kon Tahmeeni Sattari nog ontkomen uit Afghanistan. ‘Het was de zwaarste week uit mijn bestaan.’

DOOR **ANOUSHKA KLOOSTERMAN**

Tahmeeni Sattari (28) werkte als gender-adviseur op de Nederlandse ambassade in Kabul. ‘Gericht op vrouwen, in de provincies, om te zorgen dat ze voor zichzelf opkomen en voor hun rechten opkomen. Dat is erg moeilijk. Het heeft jaren geduurd, maar we hebben onze doelen tot op zekere hoogte kunnen halen.’ Sattari is een van de sprekers bij een paneldiscussie over de situatie in Afghanistan in de hal van het Wijnhavencomplex in Den Haag, samen met hoogleraren Bert Koenders en Frans Osinga. ‘Wat er is gebeurd, maakt me heel erg verdrietig’, zegt ze. Toen haar thuisland in handen van de Taliban viel, duurde het een week en drie helse tochten naar het vliegveld voor Sattari naar Nederland kon komen. Eerder zei ze in een interview met *Trouw* het te willen zien als een ‘avontuur’. Maar als de discussieleider er nu naar vraagt, antwoordt ze: ‘Het was de zwaarste week uit mijn leven. Ik vind het moeilijk om het op een positieve manier als avontuur te zien. ‘We hadden de ambassade steeds verteld dat dit ging gebeuren, en dat ze een plan voor ons moesten maken, maar ze hebben te lang gewacht. Op een dag was iedereen weg. We hebben de hele week ge-sms’t en gebeld met collega’s om hulp te zoeken. Ze waren nog met de lijst bezig.

‘Mijn naam kwam daar als een van de eerste op. Toen we onderweg waren naar het vliegveld, was ik zo blij dat de angst bijna voorbij was. Ik zat met mijn moeder, zus en vader in de auto. Overall Taliban. Ik was zo bang dat ik nauwelijks op durfde te kijken. ‘Aan de voorkant werd geschoten, en we renden. We dachten dat onze collega’s aan de andere kant waren en ze ons konden meenemen. Op dat moment doodden de Taliban nog niemand – dat was de afspraak met de Verenigde Staten. Maar we moesten hard duwen en het was heel eng. ‘We haalden de ingang van het militaire vliegveld en stonden daar uren. Mensen duwden en deden elkaar pijn. Iedereen vocht voor zijn leven. De Amerikanen en Britten hadden de leiding. Na vijf, zes uur kregen we te horen dat ze ons niet konden meenemen. Ze deden de deur niet open. ‘Ik was bang om terug te gaan, omdat ik weer langs de Taliban moest. De wegen waren dicht, dus we moesten lopen. Ik weet het nog goed, omdat ik een felle hoofddoek droeg (medewerkers van de Nederlandse ambassade droegen oranje hoofddoeken ter herkenning, *red.*). Ik dacht dat de Taliban me zouden herkennen, omdat de paar vrouwen die wel buiten waren, allemaal zwarte boerka’s droegen. ‘We deden nog een poging. Opnieuw haalden we het tot de deur, maar niemand kon ons helpen. Die tweede keer verloren we echt alle hoop. Zoals jullie op televisie hebben kunnen zien, was het al een worsteling om tot die deur te komen.

‘Toen kwam de derde poging. Ik raakte gewond. De trauma’s die we in die ene week hebben opgelopen, zijn...’ Ze stopt en begint te huilen. ‘Eindelijk haalden we het. Ik was gewond, mijn vader ook. Er waren kinderen die...’ Ze aarzelt even. ‘Ik zal niet in detail treden. Ik was opgelucht toen ik binnen was. De nachtmerrie was voorbij, en ik kon naar een plek waar er op zijn minst een toekomst voor me is.

‘Ik wil dat Nederlanders aardiger doen tegen vluchtelingen – de meesten van ons hebben geen keus. Het is sterven in ons land, langzaam doodgaan, of vluchten. Niemand verlaat zijn land als er niets aan de hand is. We laten alles achter waar we voor hebben gewerkt en moeten opnieuw beginnen.’

‘Iedereen vocht voor zijn leven’

Verplicht: wapentraining en gijzelsurvival à € 2500

Reizen naar oranje of rood gebied is al erg lastig, maar er is nog een ander heikel punt: de *Hostile Environment Awareness Training* (HEAT). Onderzoekers die naar een oranje of rood gebied willen reizen moeten deze cursus verplicht volgen. Kosten: 2500 euro, te betalen uit het facultaire reisbudget. De training behandelt verschillende onderwerpen, waaronder *basic life support*, *hostage survival* en *weapons & ammunitions awareness*. Bureau veiligheidszaken schrijft in een interne memo dat de cursus niet verplicht is als het land alleen oranje of rood is vanwege corona. Maar in de praktijk is het moeilijker om een ontheffing voor de cursus te krijgen, ontdekte Van der Wal. 'Je moet dan zelf gaan bewijzen dat je bezoekland om een andere reden dan corona oranje is. Ik heb meerdere keren aan de telefoon gehangen met Buitenlandse Zaken of ze me bewijs konden sturen.' Uiteindelijk kreeg ze dat, maar wel te laat. 'Toen heb ik maar een opname van het telefoongesprek gemaakt en dat met de reisaanvraag meegestuurd.'

Ook de universiteitsraad stelt vraagtekens bij de verplichte veiligheids-training. Niet alleen omdat het instituten met onderzoekers die veel reizen onevenredig zwaar zou belasten, maar ook omdat er willekeur in het beleid zou zitten. 'Zowel Spanje als Senegal waren voor de coronacrisis geelgekleurd en zijn nu oranje, maar alleen voor Senegal lijkt de maatregel van de verplichte training van kracht te zijn. Het is voor de raad onduidelijk welke redenering het college hiervoor hanteert', zo schrijft de raad in een brief aan het college.

In een antwoord laat het college weten dat zij 'het niet verantwoord vinden om dienstreizen naar risicovolle regio's weer te laten plaatsvinden zonder deze HEAT-training. Door de coronacrisis zal een medewerker die in een buitenlands gebied in een gevaarlijke situatie geraakt, minder eenvoudig kunnen terugvallen op lokale en consulaire instanties.'

De tol van het vergeten veldwerk

Terwijl de samenleving steeds verder van het slot gaat, blijft het voor onderzoekers bijna ondoenlijk om veldwerk in het buitenland te verrichten. En de enkeling die wél toestemming krijgt, moet eerst verplicht op survivalcursus. ‘Wij zijn geen academische wappies, maar niemand komt voor ons op.’

DOOR **SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK** EN **MARK REID**
FOTO'S **TACO VAN DER EB**

‘Het punt van desillusie is bijna bereikt’, zegt promovendus Tycho van der Hoog. ‘Ik loop nu al ruim een jaar uit, en als dat nog veel langer duurt moet ik mijn proefschrift afschrijven in de WW. Of helemaal niet. Een collega zei laatst dat hij ermee stopt zodra hij elders een baan krijgt aangeboden.’ Voor zijn promotieonderzoek is langdurig veldwerk nodig, legt Van der Hoog uit. ‘Ik onderzoek de historische verbanden tussen Noord-Korea en zuidelijk Afrikaanse bevrijdingsbewegingen. Die bewegingen zijn nu aan de macht, bijvoorbeeld in Namibië en Zimbabwe. Maar om die mensen aan het praten te krijgen, moet je eerst een vertrouwensband opbouwen.’ Hij was nog maar net begonnen om in Namibië een netwerk op te bouwen, toen hij in maart 2020 werd teruggehaald. ‘Ik ben sindsdien niet meer terug geweest en alles wat ik heb opgebouwd is weer verwaterd.’ Ook taalkundige en universitair hoofddocent Jenneke van der Wal heeft last van de reisbeperkingen. Voor haar onderzoek naar kleine Afrikaanse talen reist ze naar verschillende Afrikaanse landen, maar dat is sinds de pandemie amper mogelijk geweest. Van der Wal: ‘Mijn reis naar Tanzania afgelopen november is goedgekeurd, maar later dan gepland. Het veldwerk in Burundi en Namibië kon helemaal niet doorgaan. Mijn collega uit Burundi heb ik nog naar Leiden weten te krijgen, maar die uit Namibië niet. Nu is mijn project dus een taal en collega armer.’

Het is een veelgehoord probleem onder promovendi en andere onderzoekers die voor hun onderzoek volledig afhankelijk zijn van veldwerk in het buitenland. Wie naar een gebied wil met een oranje (alleen noodzakelijke reizen) of rode (niet reizen) kleurcode, krijgt in de meeste gevallen geen toestemming van het Internationaal Incidenten Team (IIT) van de universiteit.

Dat is opvallend, want een interne memo van Veiligheidszaken uit mei 2021 is vrij positief gestemd over reizen naar het buitenland. De teneur is dat reizen weer mogelijk moet worden, maar dat de voorbereiding voor landen met een oranje of rood reisadvies moet worden ‘verscherpt’. Wie naar een groen of geel gebied wil reizen, moet goedkeuring vragen aan de faculteit. Onderzoekers die naar oranje of rode landen willen reizen moeten eerst langs Veiligheidszaken of het college van bestuur voor goedkeuring. Die kleurcodes zijn opgesteld door het ministerie van Buitenlandse Zaken en zijn voor de universiteit ‘voor 95 procent leidend’ in hun afweging om een onderzoeker wel of niet op dienstreis te sturen, blijkt uit de memo. De overige vijf procent ‘wordt gevormd door persoonlijke risicoanalyse’.

Kortom: wie naar oranje gebied wil, heeft erg weinig kans. Dat merken ze ook bij de antropologie. ‘Onze onderzoekers durven bijna geen aanvraag meer in te dienen’, zegt wetenschappelijk directeur Bart Barendregt. ‘We weten toch wel dat een gebied dat oranje of rood is geen kans maakt. Vorige week is het verzoek afgewezen van een collega die naar Brazilië moest. Zij is nota bene zelf Braziliaans.’ Volgens Barendregt verloopt de beoordeling dan ook ‘vrij rigide’. ‘Ik doe zelf onderzoek in Indonesië. Daar liggen 17.000 eilanden met allemaal

dezelfde kleurcode, terwijl er ook eilanden tussen zitten waar het heel veilig is.’

Van der Hoog heeft drie keer een aanvraag ingediend die allemaal werden afgekeurd. Reden: zijn afreisgebied kleurt oranje. Verdere toelichting ontbreekt. ‘Ik heb geprobeerd in beroep te gaan, maar dat kan niet. Er staat op het afwijzingsformulier alleen een “nee” en een handtekening, dus ik heb geen aanknopingspunten voor beroep. Je kan geen kant op.’

Dat het IIT onwrikbaar lijkt, beaamt ook Marleen Dekker, wetenschappelijk directeur van het Afrika-Studiecentrum: ‘Het voelt alsof er een generieke benadering is, terwijl het van belang is om zaken van geval tot geval te bekijken. Gaat iemand naar de stad of het platteland? Is het een onderzoek in een archief of is er veel contact met mensen? Hoe ontwikkelen de besmettingen zich? Ik zou graag meer nuance zien in de behandeling van reisaanvragen.’

Barendregt stelt dat de onderzoekers ook nooit klakkeloos een aanvraag indienen, maar eerst zelf kijken of het veilig genoeg is. ‘We zijn geen academische wappies, we denken er zelf ook goed over na. Maar niemand komt voor ons op.’

Ondanks de afwijzingen, bleef Van der Hoog knokken voor een positief reisadvies. Daartoe stelde hij voor een externe reisverzekering af te sluiten, zodat zijn werkgever niet aansprakelijk is voor mogelijke incidenten. ‘Dat heeft de universiteit juridisch laten uitzoeken, maar daar kwam uit dat wij ze toch nog kunnen aanklagen voor geleden schade. Dat ging dus niet door. Ik noem dat geïnstitutionaliseerd wantrouwen tegen de onderzoeksstaf.’

Inmiddels ziet hij nog meer één werkbare oplossing: dat zijn PhD-traject zo lang wordt verlengd als de crisis duurt. ‘In de tussentijd wil ik met alle liefde onderwijs geven.’

Barendregt vindt het ‘erg moeilijk uit te leggen dat hele de wereld wel naar Leiden mag komen’ maar niet andersom. ‘Wij zijn volkomen afhankelijk van direct contact en het observeren van mensen in hun eigen habitat, dat is met geen enkel digitaal hulpmiddel te vervangen. Ons instituut heeft daar vanaf het begin van de pandemie op aangedrongen.’ Ook schreef het instituut destijds al het door de universiteit goedgekeurde ‘Protocol voor Etnografisch Veldwerk ten tijde van COVID-19’. ‘We verdienen meer vertrouwen.’

‘We hebben vaker veldwerk gedaan’, zegt Van der Wal. ‘Het grootste risico is nu dat je ziek wordt, maar dat was voor corona ook al zo. Malaria en andere tropische ziektes zijn gevaren waar wij als Afrikanisten al jaren en jaren mee werken. Een verplichte *Hostile Environment Awareness Training* (zie kader, red.) helpt daar niet tegen, en tegen corona ook niet.’

Wel benadrukt ze het fijn te vinden ‘dat de universiteit zo om zijn medewerkers geeft en onze veiligheid vooropstelt. Maar toch heb ik het gevoel dat het college van bestuur niet de ballen heeft om te zeggen: dit zijn onze medewerkers en zij moeten data verzamelen om hun werk te doen.’

Mare vroeg de afdeling Veiligheidszaken en de universiteitswoordvoering maandag per mail om een reactie. Bij het ter perse gaan van deze editie was er nog geen reactie binnen.

Leidse biologen doen onderzoek naar het gedrag van leeuwen in Kenia.

‘Je kan geen kant op.
Dit is geïnstitutionaliseerd
wantrouwen tegen de staf’

Raven = Leven

Snoeiharde techno, Gloria Gaynor's 'I Will Survive', duistere hardcore-deunen en het kapotgedraaide 'Ik ga zwemmen'. Het was zaterdag allemaal te horen tijdens de protestmars Unmute Us door de Leidse binnenstad. Vanaf twee uur 's middags vertrokken vijf trucks met dj's (elk een ander genre) vanaf Molen de Valk, gevolgd door een dansende mensenmenigte, voor een rondje langs de singels. De tocht door Leiden telde ongeveer 2500 demonstranten, die het zo opnamen voor de evenementenbranche. Met grootschalige protestmarsen door Nederland, hoopt de organisatie Unmute Us druk uit te oefenen op het kabinet om de cultuursector weer volledig te heropenen. In totaal gingen meer dan 150.000 mensen de straat op, verspreid over tien steden. Foto's Taco van de Eb

Een Indonesische vrouw ondergaat een coronatest.

Werking van vaccins verschilt bij arm en rijk

Het immuunsysteem van arme mensen reageert anders op vaccins. Dat blijkt uit een onderzoek van Leidse biomedici onder schoolkinderen in Indonesië.

DOOR MARK REID

In Makassar, de grootste stad op het Indonesische eiland Sulawesi, zijn de verschillen tussen arm en rijk duidelijk aanwezig. Voor Marleen van Dorst, die promoveert op verschillen in immuunreacties in lage-inkomenslanden is het ideaal onderzoeksterrein. Samen met haar collega's vergeleek ze de verschillen in de immuunreacties van Indonesische schoolkinderen. 'Er zijn veel mogelijke redenen waardoor iemand minder goed op een vaccin zou reageren, bijvoorbeeld erfelijke aandoeningen. Wij kijken naar de invloed van de sociaaleconomische status. Dat is een soort containerbegrip dat veel factoren bevat, zoals het inkomen en scholing van de ouders, in wat voor huis ze wonen, wat voor voedsel ze eten en naar wat voor school ze gaan. Ook zien we dat mensen uit armere milieus vaker parasieten meedragen, waarvan we al weten dat ze het immuunsysteem beïnvloeden.' De biomedici vergeleken de immuunrespons van een schoolklas uit een armere omgeving met die van een klas uit een rijkere gebied. En hoewel de proefpersonen allemaal dezelfde leeftijd hadden en uit dezelfde stad kwamen, was hun immuunrespons totaal anders.

De kinderen met een hogere sociaaleconomische achtergrond hadden een continue sterke ontstekingsreactie, wat een teken is dat het immuunsysteem actief is en ook op een vaccinatie zou aanslaan. Kinderen uit armere milieus vertoonden eerst ook een sterke ontstekingsreactie, maar die was na 72 uur omgeslagen in een ontstekingsremmende respons waarbij de werking van het immuunsysteem onderdrukt wordt. Precies wat je niet wil na een vaccinatie. 'Vooral de onderdrukking van het immuunsysteem heeft invloed op hoe het lichaam met een vaccinatie omgaat. Het bepaalt welke bijwerkingen je krijgt, maar ook hoe goed het vaccin überhaupt aanslaat.' Van Dorst pleit er daarom voor om vaccins meer af te stemmen op de ontvanger. Een belangrijke manier om dat te doen is om de zogenoemde adjuventen te veranderen, stoffen die worden toegevoegd aan het vaccin om het beter te laten werken. Door die per persoon aan te passen, zou je alsnog een goede immuunrespons uitlokken. 'De droom in ons vakgebied is precisie-vaccinologie waarbij je precies de dosis en de adjuventen aanpast aan de ontvanger. Ouderen hebben een hogere dosis nodig dan jongeren. Kinderen die al veel aan bacteriën of parasieten zijn blootgesteld moeten we misschien een andere adjuvent geven.' Haar onderzoek is 'een roep om aandacht', zegt ze. 'We zien gewoon dat de kinderen niet hetzelfde reageren, ook al lijken ze wel op elkaar. In Nederland zijn de verschillen relatief kleiner, maar ook hier zien we dat mensen met een lagere sociaaleconomische status veel vaker in het ziekenhuis belanden. Ook al zijn die verschillen hier kleiner, we kunnen er wel wat aan doen.'

NIEUWS

Thuisblijvers krijgen geen online college

Een groep internationale studenten van de master klinische psychologie is in de problemen gekomen: pas een week voor aanvang van het academisch jaar ontdekten ze dat hun aanwezigheid verplicht is en vakken niet online mogen volgen.

DOOR SUSAN WICHGERS

Het gaat om een groep van minstens zes internationale studenten (van een totaal van ongeveer dertig studenten) die in februari begon aan de master clinical psychology, toen al het onderwijs nog online was. Een aantal kan nu niet fysiek aanwezig zijn door een stage in het buitenland, anderen voelen zich onveilig door het Nederlandse coronabeleid of komen in geldnood als ze meteen hierheen moeten komen. Eén van de studenten is Val Schnap (niet zijn volledige naam). Hij woont in Italië en heeft zijn huurovereenkomst, waar hij niet onderuit kan, in augustus verlengd, omdat hij in de veronderstelling verkeerde dat hij daar kon blijven. 'Ik heb regelmatig advertenties voor woningen in Leiden gezien en doorgestuurd naar vrienden in Nederland. Als ik op tijd had geweten dat ik er moest zijn, was dat geen probleem geweest. Dan had ik er zelf op gereageerd.' Pas op 26 augustus, een week voor aanvang van het collegejaar, kregen de studenten een mail van de opleiding dat hun aanwezigheid vereist is. Volgens hen is er geen eerdere communicatie geweest. Daarom gingen ze uit van de informatie op de universiteitswebsite. Daar staat bij de update van 22 juni dat er wordt voorbereid op (volledig) onderwijs op de campus met ingang van het nieuwe collegejaar, wat betekent dat 'we ervan uitgaan dat al het onderwijs

fysiek op de campus zal plaatsvinden'. Ook staat er dat studenten gedetailleerde informatie zullen ontvangen van hun faculteit of opleiding, en dat opleidingen alternatieven of hybride onderwijs hebben georganiseerd voor 'studenten die onverhoopt in quarantaine zitten of vanwege (in)reisbeperkingen niet aan het on-campus onderwijs kunnen meedoen'.

In een later bericht van 19 juli staat dat het thuiswerkadvis weer wordt aangescherpt vanwege de stijgende besmettingscijfers, maar niet expliciet dat dit alleen gold voor medewerkers. Schnap: 'Ik dacht dat ze daarmee bedoelden dat de heropening waarschijnlijk ook weer zou worden teruggedraaid.' De studenten hebben na de mail op 26 augustus meteen contact opgenomen met de studieadviseur en later met de ombudsfunctionaris, maar tevergeefs. Ombudsfunctionaris Eugène van der Heijden vraagt zich af waarom deze klacht alleen bij deze master speelt, maar kan weinig voor de studenten betekenen, zegt hij. 'De vraag was: is er reden om de faculteit te dwingen om tot herziening te komen? Maar daar is geen aanleiding voor. Als het onwil was geweest, had ik echt nadrukkelijker mijn tanden erin gezet. Mijn voornaamste interventie is aandringen op duidelijke communicatie vanuit de opleiding, waarbij de studenten dringend worden geadviseerd om met de studieadviseur te praten om vertraging te voorkomen.' Volgens casemanager en beleidsmedewerker onderwijs Evelien Wolthuis kan voor de vakken waar het hier om gaat geen online alternatief worden geboden. 'Het zijn vakken over klinische vaardigheden, met werkgroepen van vier uur met acteurs, waarbij het belangrijk is dat je mensen in het echt

ziet. Wij bereidden ons voor op één scenario, *on campus*. Die boodschap is blijkbaar niet zo helder aangekomen bij deze studenten. Op 29 juni is daar ook een e-mail over gestuurd.' Navraag leert dat sommige studenten inderdaad een mail hebben ontvangen over een heropening, op 6 juli althans, maar de groep klagende studenten had geen weet van deze mail. Ook andere studenten van dezelfde master geven aan die mail niet te hebben ontvangen. Volgens universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke is 'het natuurlijk niet te controleren of dat is misgegaan, maar ze hadden ook de website in de gaten kunnen houden. Als ze niet wisten dat ze aanwezig moesten zijn is dat wel heel vervelend, en verzoeken we ze contact op te nemen.' Voor de uitkomst maakt het overigens geen verschil of ze die mail wel of niet hebben ontvangen, zegt Wolthuis. 'Vorig jaar werden deze vakken online gegeven omdat er sprake was van een noodsituatie, maar het is nu echt alleen mogelijk om online mee te kijken als je één keer afwezig bent door bijvoorbeeld quarantaine. Ze zullen dus alsnog hierheen moeten komen, of ze kunnen het vak op een later moment volgen.' Voor Schnap is dat geen mogelijkheid: in maart begint hij met een andere studie. Een andere student begint na dit semester met haar stage waar ze de vakken niet mee kan combineren, en nog iemand anders noemt het later volgen van een vak 'in theorie een mogelijkheid, maar zeer onwenselijk vanwege studievertraging en extra collegegeld'. Toch accepteert ze die vertraging waarschijnlijk wel, zegt ze. 'Dan heb ik misschien de kans om nog een betaalbare woning te vinden.' Schnap overweegt om halsoverkop naar Leiden te komen. 'Hoe ik dat ga oplossen weet ik nog niet. In het ergste geval ben ik even dakloos.'

‘Ik weet niet hoe ik dit moet oplossen. In het ergste geval word ik dakloos’

MAYDAY! MAYDAY!

Voor iedereen die dacht dat promovendi het zwaar hadden op het academische slagveld: dat klopt. Maar naast de gebruikelijke ontberingen (grote tijdsdruk, torenhoge onderwijsbelasting, meeliftende promotoren) zijn ze nu plotseling in een nóg engere wereld terechtgekomen: die van bommen en granaten, gijzelingen en scherfvesten.

Hoe dat kon gebeuren?

Daarvoor moeten we terug naar het begin van de pandemie, waarin PhD's het meteen zwaar voor de kiezen kregen. De wereld zat op slot. Broodnodige data droogden op. Onderzoek dreigde te verdampen.

Gelukkig reageerde de universiteit aanvankelijk vol begrip. De ramp verboederde. Onze Vlogger Des Vaderlands sprak iedereen moed in. Niemand hoefde zich zorgen te maken om

deadlines. Er kwam verlenging van contracten. In moeilijke tijden moeten we elkaar niet laten vallen, zo luidde de boodschap. Toch bleek er al snel één knelpunt te zijn waarover onderzoekers en crisismanagers het maar niet eens werden: veldwerk.

Dat bleef onder alle omstandigheden verboden. Maar waarom, vroegen de promovendi zich af, mochten zakenlui wél noodzakelijke vliegtrips boeken, en moesten wetenschappers roomser dan de paus zijn? En waarom was dat academische reisverbod ook van toepassing op bestemmingen die zelfs veiliger waren dan de geïmproviseerde thuiswerkplek (waar immers ook gewoon code rood gold)? Meerdere malen klonken er noodkreten. Een van de vertwijfelde PhD's vroeg zich af wat 'het Internationaal Incidententeam, een anonieme groep managers wiens wegen ondoor-

grondelijk zijn' precies bezielde. 'Een land als Zuid-Korea, bijvoorbeeld, heeft dezelfde besmettingscijfers als Zoetermeer, en niet eens een lockdown. Waarom mogen wij hier dan niet heen?'

Ook andere smeekbedes waren tevergeefs.

Terwijl de impasse voortduurde, begon er hoop aan de horizon te gloren. De wereld ging weer open. Steeds meer maatregelen verdwenen. Iedereen boekte vakanties. Schiphol was weer net zo druk als vroeger.

Einde discussie, zou je denken.

Het veldwerk was gered.

Niet dus (zie pagina 8).

Want terwijl docenten weer zongebruind zijn teruggekeerd van exotische bestemmingen om weer onderwijs te geven in collegezalen (die binnenkort weer ouderwets uitpuilen) worden de meeste uitreisverzoeken nog steeds afgekeurd. Wie het geluk heeft toch te mogen vertrekken, moet wél verplicht een HEAT volgen, een zogeheten *Hostile Environment Awareness Training*. Kosten: €2500.

Volgens het ministerie van Buitenlandse Zaken worden deelnemers 'zich bewust van mogelijke dreigingen en doen ze kennis en vaardigheden op die nodig zijn voor het omgaan met die risico's en plots optredende, snel verslechterde veiligheidsomstandigheden', zoals 'lichte en zware vormen van agressie en geweld, omgaan met dreigingen gerelateerd aan protesten en demonstraties, checkpoints en ontvoeringen'.

Dat klinkt inderdaad als een noodzakelijke cursus.

Maar dan voor diplomaten, spionnen, commando's, kalifaatgangers, intercontinentale cowboys, adrenalin junkies en brandhaardverslaafden - niet per se antropologen, Afrikanisten of linguïsten die enkel gewapend met een bandrecorder op jacht gaan naar kliktaalen in Kameroen en ook al jaren malaria en knokkelkoorts wisten te trotseren.

Niks mee te maken, vindt de universiteit, waar inmiddels alle coronacoulance is vervlogen en de meeste aanvragen zonder verdere toelichting worden afgeserveerd alsof het een enkeltje Kabul betreft.

Wat nu?

Even snel spieken in het HEAT-cursusboek...

Ah, hier staat het.

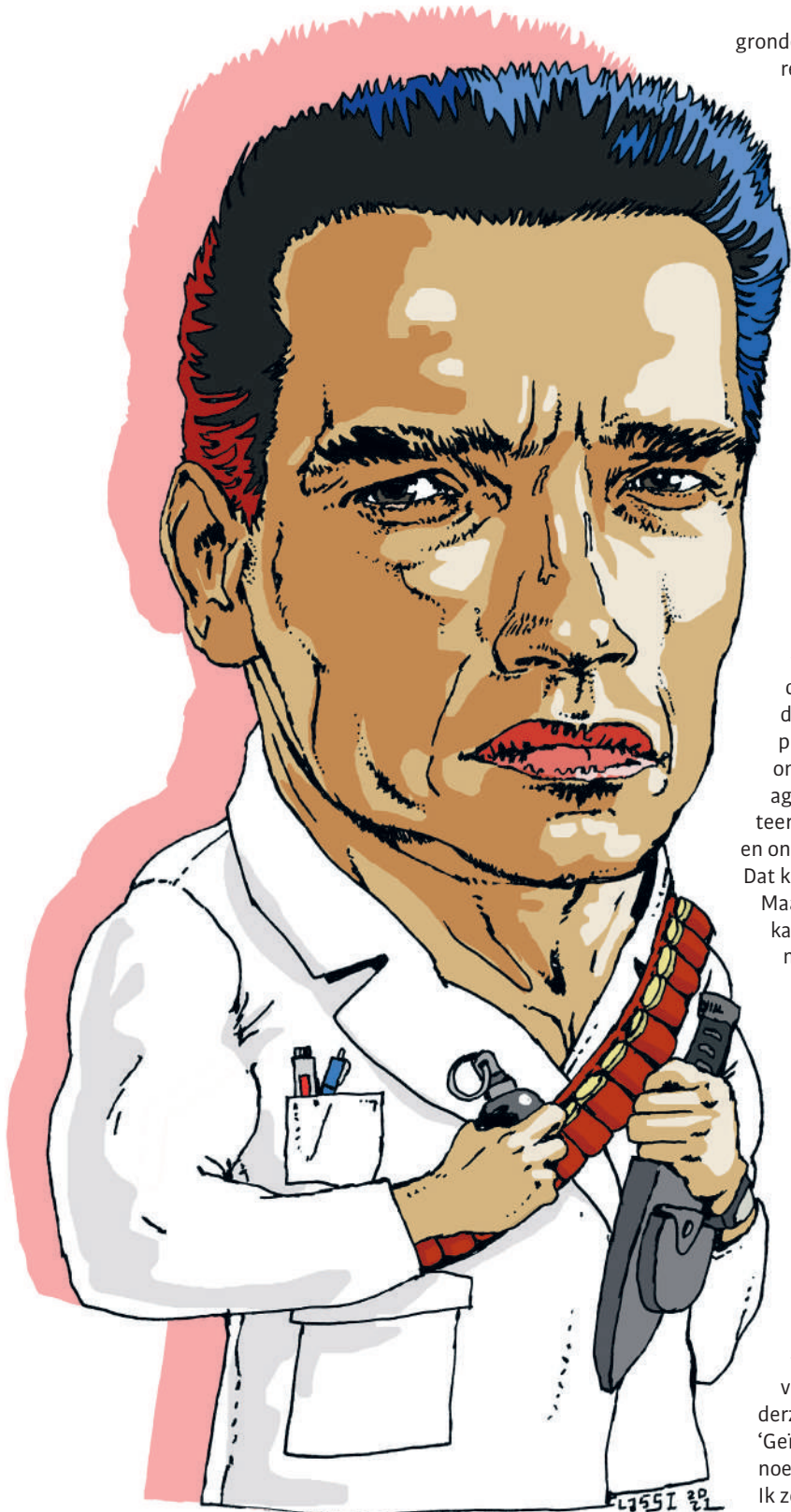
Schreeuw: MAYDAY! MAYDAY!

De gedupeerden zijn radeloos, voelen zich vergeten en begrijpen niet waarom hun eigen werkgever - die overigens commentaar weigerde - hun onderzoek blijft traineren.

'Geinstitutionaliseerd wantrouwen tegen de staf noemt een van hen het eufemistisch.

Ik zou eerder zeggen: minachting.

Met een verplichte commandocursus krijgen we corona onder controle

STUDENTENLEVEN

Misschien Njord wel de beste

Zaterdag huldigde roeivereniging Njord de kampioenen van het afgelopen seizoen. Nu alleen nog even de Varsity winnen. 'Net als vroeger.'

DOOR PIM BAKX
FOTO'S TACO VAN DE EB

De erehaag voor en na de ceromonie, met Stef Broenink (rechtsboven) en Annika van der Meer.

‘Als Minervaan waren er maar weinig momenten waarop ik nuchter was’

wordt weer

gen. Als de medaillewinnaars het podium bestijgen, worden ze toegejuicht door zowel sjaarzen als legendes op leeftijd.

Bruijnincx nam dit jaar goud mee naar huis vanuit het Tsjechische Racice, samen met Fien van Westreenen. ‘Mijn maatje studeert in Amerika, waardoor we maar tweeënhalve week samen konden trainen.’ Ook voor Van Brussel, die naar brons roeide op het EK, was de voorbereiding last-minute. ‘Ik was eigenlijk al aan het afbouwen, om te stoppen op dit niveau. Maar omdat ik digitaal les moest geven, kon ik ineens wel meedoen.’ Paralympiër Van der Meer kijkt tevreden terug naar de Spelen in Tokio: ‘Ik denk dat niemand erheen gaat voor zilver, maar we hebben het maximale eruit gehaald.’ Ze hebben stuk voor stuk ‘bizarre prestaties’ geleverd, vindt Duvekot. ‘Zeker in die omstandigheden zonder schreeuwende menigte die “Allez Njord” scanderen.’ Huidige voorzitter Floris Gerritsen: ‘Zoiets bijzonders kunnen we eigenlijk niet met een evenement als dit eren. Maar we proberen ze toch de eer te geven die hen toekomt.’

Als de zon bijna op vier-voor-half-zes staat – het officiële startschot voor de borrel – doen de eerste schalen carpaccio, caprese-prikkers en shotjes gazpacho de ronde. Eerstejaars paraderen trots met cilindervormige pitchers waarmee ze de bierglazen van alle gulzige gasten voortdurend volschenken.

Dat komt Broenink bekend voor. Hij sloot zich pas in zijn derde studiejaar aan bij Njord, nadat hij actief werd bij Rugbygezelschap L.S.R.G. en Minerva. ‘Die anderhalf jaar daarvoor waren er maar weinig momenten waarop ik nuchter was.’ Al kort na zijn inschrijving groeide hij uit tot wonderboy die de ene na de andere wedstrijd won. Zijn naam wordt er daarom al vroeg ingestampt op de vereniging. In Tokio bezegelde hij zijn talent met een zilveren plak. Vandaag komt daar nog de hoogst haalbare onderscheiding van de vereniging bij: het erelidmaatschap.

Beukers had die al op zak. In de Njord-loods ligt ook al een naar haar vernoemde boot. Reden: zij won in 2016 al zilver op de Olympische Spelen, en eindigde in Tokio als zesde. De verschillen waren onwerkelijk, zegt ze. ‘In Rio

waren er heel veel toeschouwers, maar het was soms ook best chaotisch. In Tokio was het veel somberder en sfeerlozer, maar was alles wel strak geregeld.’

Derdejaars student Bruijnincx woont nu in ‘hét Dames wedstrijdshuis van Njord, de Leidsche Maagden’, samen met elf andere wedstrijdroeiers. Hoewel ze haar ogen stiekem al heeft gericht op de Olympische Spelen van 2024 in Parijs, verheugt ze zich ook op haar terugkeer bij Njord in de komende maand.

De drie Olympiërs hebben voorlopig andere plannen. ‘Zoals het er nu uit ziet, denk ik niet dat ik er in 2024 bij ben’, zegt Beukers. ‘In oktober begin ik bij The Daily Mile, een initiatief om kinderen te stimuleren om elke dag even te bewegen, zodat ze fris en fruitig de klas weer inkomen.’ Para-roeister Annika van der Meer stopt op haar hoogtepunt en gaat aan het werk als arts. ‘Ik ga geen topsport meer doen.’ Zelfs Broenink heeft eraan gedacht om te stoppen met roeien, al klinkt er hoopvol gefluister langs het Galgewater dat Broenink dit jaar nog éénmaal gaat roeien in de Oude Vier, hét nummer van de Varsity. Njord won de meest prestigieuze wedstrijd van het jaar voor het laatst in 1988.

‘Die nationale wedstrijd winnen is het hoogste doel’, zegt Gerritsen optimistisch: ‘Njord is nog niet de allerbeste roeivereniging van Nederland, maar dat kan het wel weer worden. Net als vroeger.’

Gehuld in besmeurde lichtblauwe wedstrijdjasjes staan zo’n twintig studenten langs de kade van het Galgewater. Door één riem strak in de lucht te steken vormen ze samen een statige erehaag. Tussen hen in ligt een rode loper die straks vijf roeikampioenen, die nu nog aan komen varen, naar het podium zal leiden.

Floris Duvekot, oud-voorzitter van Njord, trapt het evenement af met een galmende openingsspeech waarbij zo’n 750 toehoorders om beurten en op volgorde van anciënniteit terugschreeuwen.

Duvekot: ‘Waarde leden...’

Alle aanwezigen, keihard in koor: ‘VO!’

‘Waarde ouderejaars...’

De ouderejaars: ‘VO!’

‘Waarde oud-Njord leden...’

Tientallen reünisten, van dertig tot tachtig: ‘VO!’

‘Waarde wethouder...’

Paul Dirkse, Leids wethouder (kennis, onderwijs, sport en financiën): ‘...’

Even is het stil op de botenvlonder van Njord, maar al snel beginnen de genodigden weer te joelen. Zij hebben zich zaterdag verzameld om Lisa Bruijnincx, Koen van Brussel, Nicole Beukers, Annika van der Meer en Stef Broenink te huldigen.

Wat wonnen ze?

Wedstrijdroeiers van Njord namen dit seizoen vijf medailles mee terug naar Leiden. Lisa Bruijnincx won goud op het WK onder 23 in de dubbeltwee. Koen van Brussel won brons op het EK in de lichte dubbelvier. Nicole Beukers won twee keer goud op het EK en kwam weer uit op de Olympische Spelen in de dubbelvier. Annika van der Meer won zilver op de Paralympische Spelen in de dubbeltwee en Stef Broenink won zilver op de Olympische Spelen in de dubbeltwee.

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 13 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, Engels, brugklas. *Wiskunde, Engels, brugklas. *Wiskunde A, 3 havo.

*Wiskunde, 4 mavo. *Natuurkunde, 3 havo. **Leiden-Zuid**, 5 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Onderwijs-winkel Arubapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi- commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman
a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers
s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Pim Bakx (stagiair)
pimbakx@gmail.com

Medewerkers: Vera Arntzen | Remco Breuker | Omar Ghaly | Maia de Quay | Olaf Leeuwis

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort,
Telefoon 023 - 571 47 45
E-mail sales@bureauvanvliet.com
<https://bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad>

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Marije van den Berg | Marijke van Broekhoven | Willem van der Does | Annemarie Drahmman | Nour Eldin Emara | Dion Latten | Zoë van Litsenburg | Roel van Niekerk | Frank Rensen | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

BANDIRAH

Ineens zat iedereen op elkaars lip

Charlotte Boin wilde de verhalen van de pandemie vastleggen en schreef een boek over de Leidse universiteit in coronatijd. 'Hoe een crisis alles ontregelt, is fascinerend.'

DOOR DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK
FOTO'S SIMONE BOTH

Links: Bewoners van 'De Singelaer' aan de Witte Singel.

Boven: Minervahuis 'Qui mal y pense' aan het Rapenburg.

Met een kop thee in haar hand zat Charlotte Boin (22, researchmaster sociologie Erasmus Universiteit) achter haar laptop. Via Zoom zou ze oud-rector Carel Stolker en vicevoorzitter van het college van bestuur Martijn Ridderbos interviewen. 'Toen Ridderbos in beeld verscheen riep Carel op eens heel enthousiast: "Hé Martijn!" Ik schrok zo erg dat ik de thee over me heen morste. Ze bleken elkaar al een paar maanden, sinds Carels afscheid in februari, niet meer te hebben gezien.' Het is tekenend voor de situatie waarin de Universiteit Leiden op dat moment verkeerde: studenten en medewerkers hadden elkaar al maanden niet meer in levenden lijve gezien en zaten opgesloten in studentenhuizen en geïmproviëerde werkkamers. In niets leek de universiteit nog op wat het al die decennia daarvoor was. 'Ik vind het fascinerend wat er gebeurt als zo'n grote organisatie als de universiteit voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog haar deuren sluit', vertelt Boin. 'Die verhalen wilde ik vastleggen.' Dat deed ze in het boek *Plots stond het Leidse leven stil*, dat vanaf deze week in de winkel ligt. Opvallend is wel dat ze zelf niet in Leiden studeert, maar in Rotterdam. Waarom dan toch de Leidse universiteit? 'Ik ben hier opgegroeid, van jongs af aan hoor ik dat dit de mooiste universiteit van Nederland is.'

Haar vader Arjen Boin is daarbij zeker van invloed, legt ze uit. Die is hier namelijk hoogleraar op het gebied van, jawel, crisismanagement en rampenbestrijding. 'Daar hoor ik van kinds af aan al over. Vroeger wilde ik crisismanagementonderzoeker worden. Ik vind crises fascinerend:

'Door een clusterbesmetting golden leden van Njord even als paria's'

hoe alles op de schop gaat en alles is ontregeld. Het is heel bijzonder om dat zelf mee te maken.' Voor haar boek interviewde ze Leidse studenten, wetenschappers en bestuurders. 'Het moest een tijdsdocument worden met informatie die je niet snel in de kranten kunt terugvinden, maar met details die we anders over een paar jaar zijn vergeten.'

Wat ze zelf opvallend vond, waren de rituelen in studentenhuizen. Voor haar boek bezocht ze er twee: het Minervahuis 'Qui mal y pense' aan het Rapenburg en dubbelgemengd huis 'De Singelaer' aan de Witte Singel. 'Bij een huisgenoot in quarantaine legden bewoners drie keer per dag een bordje eten voor de deur, of ze brachten een biertje.' Maar ook de coronakapsels vielen op: 'Bij de meiden viel het nog wel mee. Maar bij die gasten, dat háár! Zo lang, achter de oren en in de nek.'

Beide plekken hadden 'superstrenge' coronahuisregels, die overigens totaal verschillend tot stand kwamen. 'Bij De Singelaer ging het heel democratisch, door middel van lange vergaderingen met ingewikkelde procedures. De bewoner die het voorzichtigst was, kreeg doorgaans gelijk. Bij Qui mal y pense ging het een stuk sneller: de huisoudste bepaalt.'

Het huis ging volledig op slot. 'De vriendinnen van de jongens mochten anderhalve maand niet over de vloer komen, buiten voor het huis zitten mocht ook niet meer, want dan zou handhaving langkomen. Ineens zaten ze op elkaars lip en lette iedereen continu op elkaar.'

Ondanks de strikte regels in het studentenleven,

ging het soms toch mis. Bijvoorbeeld bij roeivereniging Njord, die vorig jaar september plotseling acht weken de deuren moest sluiten wegens een clusterbesmetting. 'De toenmalige voorzitter vertelde dat dat heel vergaande consequenties had: leden werden weggestuurd van werk, alleen maar omdat ze lid waren bij Njord. De vereniging werd ineens ook niet meer uitgenodigd voor roeiwedstrijden. Voor heel even waren de leden een soort paria's.'

Boin wilde niet alleen het studentenleven in beeld brengen, maar ook de situatie van wetenschappers en promovendi. 'Ik was heel erg verbaasd hoe iedereen er het beste van wilde maken. Er is keihard gewerkt en creatief met de situatie omgegaan. Remco Breuker zei bijvoorbeeld dat er veel minder controle was omdat iedereen thuis werkte, en dat dat prima ging. Hij ziet dat als bewijs dat die hiërarchie binnen de universiteit minder nodig is.'

En er is meer positiefs te melden over de crisis, vindt ze. 'Digitaal onderwijs heeft een vlucht genomen, waar vooral studenten met een functiebeperking profijt van kunnen hebben.' Daarnaast is de universiteit wakker geschud door de enorme impact van het virus. 'Ze houden nu heel actief rekening met nog een pandemie. Mocht die er weer komen, dan is iedereen veel beter voorbereid.'

Charlotte Boin, *Plots stond het Leidse leven stil. Studeren in coronatijd*. Uitgeverij Verse Lucht, 199 pgs. € 20

‘In het begin moest ik wel eens huilen’

DOOR **PIM BAKX**
FOTO **TACO VAN DER EB**

Hoe ben je bij de Woerdense Kaasboer beland?

‘Ik kom zelf uit Bodegraven, dat is echt een kaasdorp. Een zakenvriend van mijn vader is de eigenaar. Toen ik hem belde, zei hij gelijk: “Ik zie je komende zaterdag om vijf uur ‘s ochtends.” Toen kwam hij zelf twee uur later en stond ik te wachten in de kou, midden in de winter.’

Klinkt heftig.

‘Je eerste jaar is echt een soort KMT. Je wordt voor lul gezet, moet kutklusjes doen. Op mijn eerste dag vroeg de baas: “Wat doe je?” Toen ik zei: “Uh, lopen”, reageerde hij met: “Je moet hier

rennen!” Je wordt gedrild en dat is niet altijd even gezellig, maar het werpt later wel zijn vruchten af. Toen ik hier op mijn veertiende begon, moest ik wel eens huilen. Het is vooral om je discipline bij te brengen, want het werk is geen halve bak.

‘Nu ik de jongere gasten opleid, stuur ik ze ook een beetje. Dan ga ik naast ze staan en doe ik alles drie keer zo snel, om ze op te jagen. Je moet een aanpakker zijn en veel initiatief nemen.’

Zoals wat dan?

‘Voor corona lag er vaak een plank met blokjes om van te proeven. Sommige

mensen kwamen dan gewoon lunchen bij ons. Als ik zie dat ze een halve kilo kaas naar binnen stoppen, schreeuw ik: “WIL JE DAAR TOEVALLIG OOK NOG EEN BOTERHAM BIJ?” Dan schamen ze zich dood en lopen ze weg.’

Roep je ook aanbiedingen om?

‘Ja hoor, van die slogan-achtige dingen: “EXTRA BELEGEN VANDAAG EXTRA GOEDKOOP!”’

Heb je zelf wel tijd om te eten?

‘Als het druk is niet. Dan eet je wat plakjes kaas en drink je een bakkie koffie. Soms is er ruilhandel: dan beleg ik het broodje van de notenboer naast ons met een paar plakken en krijg ik een zakje vers gebrande cashewnoten. Dat vult wel.’

Verdient het goed?

‘Jazeker. De hoeveelheid uren die ik op één dag draai, daarvoor moeten andere studenten twee middagen of twee avonden vrijmaken. We staan op 24 markten door heel Nederland. In de zomervakanties werk ik soms vijf of zes dagen per week. Vroeger was ik als het ware de bedrijfsslet: ik kon altijd. Als ze me op vrijdag nodig hadden, meldde ik me ziek voor school en ging werken.’

Wat wil je later worden?

‘Vanaf het moment dat ik kon praten wilde ik piloot worden. Ik studeer *aviation operations* in Amsterdam, nadat ik met rechten in Leiden ben gestopt. Toch voel ik me Leids: ik ben lid van Njord, woon al twee jaar midden in het centrum en ben ook niet van plan te vertrekken.

‘Inmiddels wil ik terminalmanager worden op een vliegveld. Als de mensen die de bagage in het vliegtuig gooien niet voor je willen werken, omdat je ze niet respecteert, krijg je niks voor elkaar. Dat werkt op de markt ook zo. Je moet goed kunnen communiceren met allerlei typen mensen. Daar heb je je hele leven nog profijt van.’

COLUMN | MAIA DE QUAY

Je kunt ook géén lid worden!

Je gelooft het bijna niet, maar niet-lid zijn in Leiden is écht mogelijk. Sterker nog, niet-lid zijn en jezelf vermaken in Leiden is écht mogelijk. Ik weet het. Onvoorstelbaar.

Vorige maand was het net als voor ongeveer vierduizend eerstejaars ook voor mij El Cid. Toegegeven, het was een editie waarbij ik niet achter mentoren aanslenterde, geen dansjes hoefde te leren en niet werd meegesleurd naar allerlei activiteiten die tegelijkertijd zowel grenzen aan vermakelijkheid als wanhoop, maar het was er één. Vanwege het gebrek aan geplande activiteiten hield de El Cid voor mij voornamelijk in dat ik met huisgenoten en (op de straat opgepikte nieu-

we) vrienden door Leiden rondzwierf om feestjes te vinden. Gelukkig voor mij lukte dat vaak, maar minder gelukkig voor mij moet je je vervolgens op dat soort feestjes aan tig onbekenden voorstellen, en dan komt de Leidse aap - ook wel het niet-lid-maatschap - uit de mouw.

Zo stond ik op een niet nader te noemen avond in een tuin van een niet nader te noemen huis toen ik een sjaars van een niet nader te noemen dispuut ontmoette. Ik was met een goede vriend aan het praten die bij hetzelfde dispuut zit en werd geïntroduceerd aan de jongen die we voor het gemak even Joep zullen noemen.

Zo ongeveer vier seconden nadat Joep en ik onze namen aan elkaar hadden medegedeeld, vroeg Joep of ik het leuk had bij All'ure (voor de onwettenden: een damesgezelschap van Augustinus). Ik zei van niet omdat ik daar niet bij zit, en de rest van het gesprek ging als volgt:

‘Oh ja, oké, zit je dan bij Quintus?’

‘Nee, ook niet bij Quintus.’

‘En dus niet bij All'ure?’

‘Nee, gewoon niks.’

‘Ooh! Je bent uitgeloot?! Wat kut zeg!’

Twee dagen en veel bier later sprak ik op een volgend feest een ander nieuw verenigingsproject dat wederom mijn status en het gebrek daaraan niet kon vatten.

Na een ongeveer identieke herhaling van mijn gesprek met Joep deed hij nog een dappere (en niet ironische!) poging om alle verenigingen die hij kende op te noemen en te eindigen met: ‘Wat heb je dan nog meer? Catena?!’

Ons gesprek ging vervolgens uitvoerig over hoe saai en zwaar mijn Leidse leven zou moeten zijn vanwege het gebrek aan een vereniging en wat ik dan wel allemaal niet deed met mijn tijd.

Misschien had hij een punt, misschien vind ik het treurig dat kersverse studenten zich zo makkelijk in een keurslijf laten duwen omdat ze doodsbang zijn om maar iets te missen of ergens niet bij te horen. Zo bang dat je je vrijwillig de mond laat snoeren over ontspoorde A.S.C./Albertus-tafereilen, alleen maar omdat je wild wordt van het vooruitzicht om de komende vijf jaar elke maandagavond met een groepje vol Joeps pasta pesto naar binnen te schrokken om jezelf daarna naar een borrel te slepen en daar te praten over... je raadt het al: elkaar!

Ik gun het Joep & co van ganser harte dat ze het naar hun zin hebben, maar laten we in gesprekken met elkaar vooral niet doen alsof ik degene ben die een rare keuze heeft gemaakt die meer uitleg behoeft.

MAIA DE QUAY is student rechten

